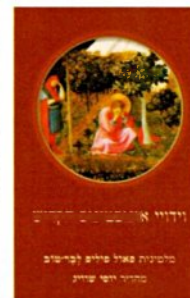
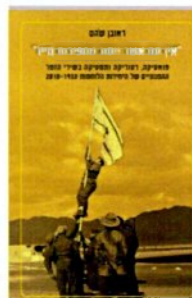

ראו אור | חדש על המדף

תהילת הכסילים

שלמה רובין

יעקב שביט ויהודה ריינהרץ (עורכים)

מאגנס, תשנ"ח, ח' 235 עמ'

על משכילים וחמורים. 'עוד בימי סבו', פרנסיסקו דה גויה, 1798

עיקרה של סוגת ההלל לטיפשות היא האירוניה. שירי ההלל הם דרך ללעוג לטיפשות תוך העמדת פנים של שבח. במקרה של רובין נראה לפעמים שהפרודיה גוברת על האירוניה, ובמקום שנינות מחוכמת על הטיפשות יצאה לו שנינות מטופשת על החכמה. למרות שהטיפשות היא הנושא המוצהר של הספר, הרי שלמדנותו הבלתי נלאית של המחבר מציגה דווקא את החכם הממוסד בנלעגותו, כמי שמדבר בלי סוף, מצטט ספרים לרוב ולא ממש ברור מה הוא מנסה לומר. הפרודיה שלו יוצאת מוצלחת למדי, אבל היא מתבררת כבדיחה על חשבוננו.

אם יש ספר שמקרב את הקורא בו לעבר הרי הוא כזה המאפשר לו לצחוק מהלצות בנות יותר ממאה שנה. אבל הלצות טבועות לעתים קרובות בהקשר התרבותי שממנו הן לקוחות, ולכן לפעמים קשה לצחוק מלוא הפה מבדיחות שנועדו לסנוט במי שנשכח בשכבר הימים. האם בדיחות של משכילים קדומים המופיעות בספר 'תהילת הכסילים' יצליחו להצחיק אותנו?

דמותו של שלמה רובין, משכיל אוטודידקט בן המאה ה-19, אופיינית לראשוני המשכילים, עוד לפני שההשכלה הפכה למערכת ממוסדת. השכלתו אינה מסודרת, הוא לא תמיד מצליח להבחין בין רעיון טוב ומעניין לבין רעיון בדוק ונכון, הוא ידען וצטטן בלתי נלאה ולפעמים גם קצת מלאה את קוראיו.

ספרו של רובין – היוצא כאן במהדורה מוערת – הוא שיר הלל לטיפשות, סוגה שבה כתבו גם ארסמוס מרוטרדם ואחרים. אל דאגה, הקורא ידע היטב מיהם האחרים – רובין טורח כדרכו לצטט מכל אחד מהם באריכות. הדובר בספר הוא בעור בן חמור הנושא את צוואתו לפני בנו הטיפש, ולאורך דפים ארוכים ומלאי ציטוטים הוא לועג לכל סוגי החכמות, מהרפואה ועד ההיסטוריה. חובבי השנינות יוכלו למצוא בספר פנינים לרוב. המהדירים, שכבר כתבו יחד ספר על החמור בתרבויות העולם, מצליחים להנגיש היטב את ההקשרים ואת הציטוטים של רובין.